

Olsztyn, 14 maja 2025 r.

Wydział Kontroli
WK-I.431.5.2025

**Pan
Leszek Dziąg
Starosta Braniewski
Plac Józefa Piłsudskiego 2,
14-500 Braniewo**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Braniewie¹ (NIP: 582-160-80-53, REGON: 170818102) z siedzibą: Plac Józefa Piłsudskiego 2, 14- 00 Braniewo.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Starosta Braniewski:
 - Karol Motyka, powołanie 23 listopada 2018 r. – do 6 maja 2024 r.,
 - Leszek Dziąg, powołanie 6 maja 2024 r. – do chwili obecnej,
- Wicestarosta Braniewski:
 - Mirosław Kudliński, powołanie 23 listopada 2018 r. – do 6 maja 2024 r.,
 - Stanisław Popiel, powołanie 6 maja 2024 r. – do chwili obecnej,
- Etatowy członek zarządu:
 - Krzysztof Kowalski, powołanie 23 listopada 2018 r. – do 6 maja 2024 r. (ze zm. jako członek zarządu: 2019.03.25 – 2020.01.21),
 - Dominik Kunc, powołanie 6 maja 2024 r. – do chwili obecnej,

[akta kontroli poz. 16-17]

¹ Zwane dalej: „Starostwem”.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Kontroli Warmińsko- Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie:

Dariusz Ptak – starszy inspektor wojewódzki; przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 92/2023, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.31.2025 z dn. 14 stycznia 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Michał Wasilewski – starszy inspektor wojewódzki; członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 6/2025, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.30.2025 z dn. 14 stycznia 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

[akta kontroli poz. 11-12]

Kontrolę przeprowadzono w okresie 13 marca – 2 kwietnia 2025 r. co zostało odnotowane w książce kontroli Starostwa pod pozycją nr 1/2025.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań Starosty wynikających z ustawy o fundacjach. Okres objęty kontrolą: od dn. 1 stycznia 2020 r. do dn. 31 grudnia 2024 r.

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym, tj. w dniach 13 – 14 marca br. rozpoczęto czynności kontrolne w Urzędzie (zapoznanie się z przygotowaną dokumentacją na miejscu w jednostce, sporządzenie dokumentacji fotograficznej, przyjęcie ustnych wyjaśnień od pracowników). W pozostałe dni kontrola była prowadzona zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów w Urzędzie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych okazano legitymacje oraz upoważnienia do kontroli, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. 2020 poz. 224), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 12-15a ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166)².

[akta kontroli poz. 6]

W okresie objętym kontrolą ustrój Powiatu Braniewskiego określał statut stanowiący załącznik do uchwały Rady Powiatu nr XL/306/18 z dnia 9 października 2018 (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2018r. poz. 4624), z uwzględnieniem wprowadzonych zmian, obwieszczenie nr I/1/2024 Rady Powiatu Braniewskiego z dnia 31 października 2024 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie przyjęcia Statutu Powiatu Braniewskiego – załącznik do obwieszczenia.

² Zwana dalej: „FundU”.

Jednostka kontrolowana funkcjonowała na podstawie Regulaminu Organizacyjnego przyjętego Uchwałą Zarządu Powiatu Bartoszyckiego Nr 6/20/2019 z dnia 31 stycznia 2019 r., (ze zmianami).

[akta kontroli poz. 23, 24]

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przez Starostę w piśmie Op513.3.2025 z dn. 6 marca 2025 r., zadania z zakresu nadzoru nad fundacjami realizowane są w Wydziale Oświaty, Kultury, Sportu, i Promocji Powiatu³, a obowiązek ich realizacji wynika z zakresu obowiązków pracowników.

[akta kontroli poz. 10]

Kontrolowany obszar został ujęty w „Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Braniewie” (w badanym okresie obowiązywały 4 Regulaminy):

- uchwała nr 87/19 Zarządu Powiatu Braniewskiego z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Braniewie, z której wynika, że Starosta sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału (§ 3 ust. 5 pkt 5). Wydziałem kieruje Naczelnik Wydziału (§ 5 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4). Do zadań Wydziału należą między innymi (§ 11 pkt 16 i 18): „Prowadzenie ewidencji stowarzyszeń, instytucji kultury, fundacji.”, „Nadzór nad stowarzyszeniami, fundacjami, uczniowskimi klubami sportowymi i klubami sportowymi.”;
- uchwała nr 260/20 Zarządu Powiatu Braniewskiego z dnia 2 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Braniewie, z której wynika, że Etatowy członek zarządu sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału (§ 3 ust. 7 pkt 2). Wydziałem kieruje Naczelnik Wydziału (§ 5 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4). Do zadań Wydziału należą między innymi (§ 12 ust. 1 pkt 31, 33, 34): „Prowadzenie czynności w zakresie ewidencji stowarzyszeń zwykłych, fundacji oraz stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, dla których organem nadzoru jest Starosta Braniewski.”, „Sprawowanie nadzoru nad działalnością organizacji poza rządowych w zakresie kompetencji powiatu.”, „Sprawowanie kontroli nad działalnością stowarzyszeń i fundacji w zakresie wykonywania ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.”;
- uchwała nr 593/2022 Zarządu Powiatu Braniewskiego z dnia 27 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Braniewie, z której wynika, że Etatowy członek zarządu sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału (§ 3 ust. 7 pkt 2). Wydziałem kieruje Naczelnik Wydziału (§ 5 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4). Do zadań Wydziału należą między innymi (§ 10 ust. 1 pkt 31, 33, 34): „Prowadzenie czynności w zakresie ewidencji stowarzyszeń zwykłych, fundacji oraz stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, dla których organem nadzoru jest Starosta Braniewski.”, „Sprawowanie nadzoru nad działalnością organizacji poza rządowych w zakresie kompetencji powiatu.”, „Sprawowanie kontroli nad działalnością stowarzyszeń i fundacji w zakresie wykonywania ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.”;
- uchwała nr 31/2024 Zarządu Powiatu Braniewskiego z dnia 8 sierpnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Braniewie, z której

³ Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu, zwany dalej: „Wydziałem”

wynika, że Wicestarosta sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału (§ 3 ust. 7 pkt 1). Wydziałem kieruje Naczelnik Wydziału (§ 5 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4). Do zadań Wydziału należą między innymi (§ 11 ust. 1 pkt 31, 33, 34): „Prowadzenie czynności w zakresie ewidencji stowarzyszeń zwykłych, fundacji oraz stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, dla których organem nadzoru jest Starosta Braniewski.”, „Sprawowanie nadzoru nad działalnością organizacji poza rządowych w zakresie kompetencji powiatu.”, „Sprawowanie kontroli nad działalnością stowarzyszeń i fundacji w zakresie wykonywania ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.”;

[akta kontroli poz. 18, 20, 22, 25]

a także w „Regulaminie wewnętrznym Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Braniewie” (w badanym okresie obowiązywały 2 Regulaminy wewnętrzne Wydziału):

- Zarządzenie nr 61/2020 Starosty Braniewskiego z dnia 2 listopada 2020 roku w sprawie ustalenia „Regulaminu wewnętrznego Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Braniewie” - załącznik do zarządzenia, Rozdział II § 3 ust. 3 pkt 3 lit. e), g), h)
- Zarządzenie nr 67/2022 Starosty Braniewskiego z dnia 30 listopada 2022 roku w sprawie ustalenia „Regulaminu wewnętrznego Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu Starostwa Powiatowego w Braniewie” - załącznik do zarządzenia, Rozdział II § 3 ust. 3 pkt 3 lit. e), g), h)

[akta kontroli poz. 19, 21]

oraz „Ramowego zakresu obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracownika Starostwa Powiatu w Braniewie”, którego zmiany były wprowadzane w: 29 czerwca 2016 r., 3 listopada 2020 r. oraz 13 grudnia 2022 r. – obowiązuje obecnie.

Z powyższego wynika, że zadania podlegające kontroli realizowane były przez pracownika Wydziału pod bezpośrednim nadzorem Naczelnika tegoż Wydziału. Nadzór bezpośredni nad pracą Wydziału w okresie objętym kontrolą sprawował: Starosta, Wicestarosta lub Etatowy członek zarządu w zależności od okresu.

W okresie objętym kontrolą Naczelnikiem Wydziału była:

- Pani [REDAKTOWANE] - od 1 kwietnia 2019 r. do chwili obecnej.

W okresie objętym kontrolą w Wydziale zadania z zakresu nadzoru nad fundacjami wykonywała:

- Pani [REDAKTOWANE] - od 3 marca 2003 r. do chwili obecnej.

Zakresy czynności pracownika Pani [REDAKTOWANE] (2016 r., 2020 r. i 2022 r.), zawierają zapisy dot. prowadzenia ewidencji oraz nadzoru nad fundacjami.

[akta kontroli poz. 10]

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

- 2) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze właściwości powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 3) Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji (zawiadomienie sądu o wpisaniu fundacji do KRS, aktualny statut fundacji).
- 4) Nadzór Starosty nad działalnością fundacji (art. 12 FundU) pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (sprawozdanie z działalności, korespondencja z fundacjami).
- 5) Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (analiza przedmiotu/zakresu działalności wg statutu oraz KRS, analiza danych z rocznego sprawozdania).
- 6) Nadzór Starosty nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.
- 7) Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.
- 8) Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).
- 9) Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.)⁴ zakresie w zgodności jej działania z przepisami tej ustawy - (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Postępowaniem kontrolnym objęto 100 % fundacji wpisanych do wykazu fundacji mających siedzibę na terenie powiatu braniewskiego.

Bieżąca kontrola jest pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie.

[akta kontroli poz. 10]

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

⁴ Zwana dalej: „TerroryzmU”

I. Stan faktyczny ustalony na podstawie akt nadzorowanych podmiotów.

Na podstawie informacji przekazanych przez jednostkę kontrolowaną w piśmie z dnia 6 marca 2025 r. (znak: Op.513.3.2025) wraz z załącznikami ustalono, że w wykazie fundacji mających siedzibę na terenie powiatu braniewskiego znajdowały się 23 fundacje, w tym: 2 wykreślone zarówno z wykazu, jak i z Krajowego Rejestru Sądowego⁵, 2 z informacją o wszczęciu postępowania likwidacyjnego, 1 wykreślona z wykazu w związku ze zmianą organu nadzoru spowodowaną zmianą siedziby fundacji.

Postępowaniem kontrolnym objęto dokumentację 14 fundacji (pozycja 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17) . Poza kontrolą pozostały fundacje wykreślone z wykazu i KRS, oraz których proces likwidacji rozpoczął się przed 2020 r., a także fundacje wpisane do wykazu w 2024 i 2025 r., wobec których nie powstał jeszcze obowiązek sprawozdawczy.

1. WERBISTOWSKA FUNDACJA MISYJNA z siedzibą: ul. Kolonia 19, 14-520 Pieniężno, KRS 12602. Fundacja nabyła osobowość prawną 16 maja 2001 r. Fundacja jest również wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od dnia 2 czerwca 2015 r. Podmiot nie posiada statusu Organizacji Pożytku Publicznego⁶. W aktach znajdują się między innymi:

- postanowienie, zaświadczenie z Sądu Rejonowego w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego⁷ z dnia 17 września 2015 r.,
- statut fundacji tekst jednolity na dzień 24 czerwca 2015 r.,
- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- sprawozdania z działalności finansowej za lata 2020, 2021, 2022, 2023 oraz sprawozdania z działalności fundacji za lata 2020, 2021, 2022, 2023 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 36), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2022 r. poz. 2791),
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 26, 47, 48]

2. FUNDACJA DLA WARMII – wykreślona z KRS z dniem 2 września 2002 r.

[akta kontroli poz. 10]

3. FUNDACJA IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA z siedzibą: ul. Młynarska 5A, 14-530 Frombork, KRS 36899. Fundacja nabyła osobowość prawną 21 sierpnia 2001 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 4 maja 2020 r.,

⁵ Krajowy Rejestr Sądowy dalej jako: „KRS”

⁶ Organizacja Pożytku Publicznego dalej jako: „OPP”

⁷ Sąd Rejonowy w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dalej jako : „sąd rejestrowy”

- statut fundacji tekst jednolity na dzień 4 maja 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- sprawozdania z działalności fundacji za lata 2020, 2021, 2022, 2023 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 36), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2022 r. poz. 2791) za rok 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TerroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 27, 47, 48]

4. FUNDACJA WIEŚ W XXI WIEKU – wykreślona z KRS z dniem 28 lipca 2011 r.

[akta kontroli poz. 10]

5. FUNDACJA INSTYTUT ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI IM. WŁADYSŁAWA GRABSKIEGO

z siedzibą: ul. Katedralna 15/2, 14-530 Frombork, KRS 85746. Fundacja nabyła osobowość prawną 28 stycznia 2002 r. Fundacja była wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 7 kwietnia 2009 r. do 13 grudnia 2017 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- pismo do fundacji z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie niezwłocznego przesłania aktualnych dokumentów fundacji,
- wniosek do sądu rejestrowego o wydanie dokumentacji rejestrowej fundacji z dnia 28 lutego 2011 r.,
- zwrotna korespondencja nie podjęta przez adresata (fundacja) z adnotacją operatora pocztowego że pod wskazanym adresem fundacja już nie istnieje,
- pismo do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z informacją o podjętych krokach w ramach nadzoru prowadzonego nad fundacjami z dnia 2 marca 2011 r.,
- pismo do fundacji z dnia 30 stycznia 2019 r. w sprawie udzielenia informacji o działalności fundacji w odniesieniu do obowiązków wynikających z ustawy o TerroryzmU,
- zwrot korespondencji w związku z niepodjęciem przez adresata (adnotacja o niemożności ustalenia adresata),
- notatka służbowa pracownika z dnia 18 września 2019 r. z dotycząca ustalenia aktualności adresu siedziby fundacji (poza okresem objętym kontrolą),
- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 28 grudnia 2020 r.,
- pismo z 5 marca 2025 r. wzywające do złożenia wyjaśnień w zakresie funkcjonowania fundacji (poza okresem objętym kontrolą).

W aktach brak statutu fundacji oraz dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą (lata 2020 -2024).

[akta kontroli poz. 28, 47, 48]

6. FUNDACJA PARTNERSTWO DLA WARMII z siedzibą: ul. Generalska 8, - adres do korespondencji – ul. 1 Maja 2, 14-520 Pieniężno, KRS 253038. Fundacja nabyła osobowość prawną 23 marca 2006 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 22 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 13 grudnia 2017 r.,
- statut fundacji,
- wydruki sprawozdań finansowych za lata 2020, 2021, 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 29, 47, 48]

7. FUNDACJA OLIMP z siedzibą: ul. Botaniczna 11, 14-500 Braniewo, KRS 314082. Fundacja nabyła osobowość prawną 29 września 2008 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 29 września 2008r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- ankieta aktywności organizacji pozarządowych z dnia 29 lipca 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie z sądu rejestrowego z dnia 28 grudnia 2015 r.,
- statut fundacji,
- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2021, 2022, 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 30, 47, 48]

8. FUNDACJA NA RZECZ WARMII I MAZUR z siedzibą: ul. Mickiewicza 3B/2, 14-530 Frombork, KRS 327305. Fundacja nabyła osobowość prawną 20 kwietnia 2009 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 20 kwietnia 2009 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zawiadomienie z sądu rejestrowego z dnia 20 kwietnia 2009 r.,
- statut fundacji tekst jednolity z 9 marca 2009 r.,

- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 31, 47, 48]

9. BRANIEWSKA FUNDACJA INCJATYW SPOŁECZNYCH z siedzibą: ul. Armii Krajowej 1/9, 14-500 Braniewo, KRS 346054. Fundacja nabyła osobowość prawną 1 lutego 2010 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 1 lutego 2010 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 21 i 22 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zawiadomienie z sądu rejestrowego z dnia 1 lutego 2010 r.,
- statut fundacji stan na 1 lutego 2010 r.,
- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2021, 2022, 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 32, 47, 48]

10. FUNDACJA EUROPAMAXIMA W LIKWIDACJI z siedzibą: ul. Staszica 9, 14-500 Braniewo, KRS 495599. Fundacja nabyła osobowość prawną 4 lutego 2014 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 4 lutego 2014 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się między innymi:

- ankieta aktywności organizacji pozarządowych z dnia 28 lipca 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 22 i 31 lipca 2020 r.,
- zawiadomienie z sądu rejestrowego z dnia 27 lutego 2014 r.,
- statut fundacji,
- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2022, 2023,

[akta kontroli poz. 33, 47, 48]

Zgodnie z informacją KRS proces likwidacyjny fundacji rozpoczęto 19 listopada 2024 r. – uchwała zarządu fundacji.

11. FUNDACJA ŻÓŁTY SZALIK z siedzibą: Rusy 11, 14-500 Braniewo, KRS 509119. Fundacja nabyła osobowość prawną 9 maja 2014 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 9 maja 2014 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- ankieta aktywności organizacji pozarządowych z dnia 11 sierpnia 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 28 czerwca 2022 r.,
- postanowienie z sądu rejestrowego z dnia wrzesień 2024 r.,
- statut fundacji z dnia 9 września 2024 r.,

- sprawozdania z działalności fundacji za lata 2020, 2021, 2022, 2023 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 36), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2022 r. poz. 2791) za rok 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 34, 47, 48]

12. FUNDACJA NOWEJ EKONOMII W LIKWIDACJI z siedzibą: ul. 700-lecia 9/7, 14-500 Braniewo, KRS 564682. Fundacja nabyła osobowość prawną 3 lipca 2015 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zawiadomienie z sądu rejestrowego z dnia 3 lipca 2015 r.,
- statut fundacji tekst jednolity z dnia 15 lipca 2014 r.,

[akta kontroli poz. 35]

Fundacja w likwidacji – decyzja zarządu fundacji z 1 czerwca 2018 r.

13. FUNDACJA CZTEROLISTNA-KONI-CZYNA z siedzibą: ul. Słoneczna 14, 14-500 Braniewo, KRS 619581. Fundacja nabyła osobowość prawną 20 maja 2016 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. Fundacja w 2023 r. zmieniła organ nadzoru ze względu na zmianę miejsca siedziby. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zawiadomienie z sądu rejestrowego z dnia 20 maja 2016 r.,
- statut fundacji,
- uchwały zarządu o zmianach w statucie, o prowadzeniu uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów z dnia 28 stycznia 2022 r.,
- sprawozdania z działalności fundacji za lata 2020, 2021, 2022 zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 36),
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022.

[akta kontroli poz. 36, 47, 48]

Zgodnie z wpisem w KRS z 10 lutego 2023 r. nastąpiła zmiana adresu siedziby oraz starosty wykonującego nadzór nad działalnością fundacji.

14. BRANIEWSKA FUNDACJA POMOCY RODZINIE z siedzibą: ul. Sikorskiego 35/1, 14-500 Braniewo, KRS 752250. Fundacja nabyła osobowość prawną 12 października 2018 r. Fundacja

jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 12 października 2018 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie z sądu rejestrowego z dnia 12 października 2018 r.,
- statut fundacji,
- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2021, 2022, 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 37, 47, 48]

15. FUNDACJA „CMENTARZ WOJENNY BRANIEWO” z siedzibą: ul. Botaniczna 11, 14-500 Braniewo, KRS 781697. Fundacja nabyła osobowość prawną 17 kwietnia 2019 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- ankieta aktywności organizacji pozarządowych z dnia 11 sierpnia 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 21 lipca 2020 r.,
- postanowienie z sądu rejestrowego z dnia 17 kwietnia 2019 r.,
- statut,
- pismo do prezesa fundacji z prośbą o pilny kontakt z organem nadzoru z dnia 5 marca 2025 r. (dokument poza terminem objętym kontrolą – nieodebrany przez adresata ze względu na zmianę adresu).

[akta kontroli poz. 38, 47, 48]

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą (lata 2020-2024).

16. FUNDACJA „BRANIEWSKIE DZIECI - DOBRO POWRACA” z siedzibą: ul. Kościuszki 10, 14-500 Braniewo, KRS 804742. Fundacja nabyła osobowość prawną 19 września 2019 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 19 września 2019 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- ankieta aktywności organizacji pozarządowych z dnia 28 lipca 2020 r.,
- wydruk z KRS na dzień 27 lipca 2020 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 19 września 2019 r.,
- statut fundacji z 2019 r.,
- uchwały zarządu fundacji wraz z sprawozdaniami finansowymi za lata 2020, 2021, 2022,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2020, 2021, 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 39, 47, 48]

17. FUNDACJA BLIŻEJ MARZEŃ z siedzibą: ul. Zielona 37 lok. 4, 14-500 Braniewo, KRS 975945 . Fundacja nabyła osobowość prawną 14 czerwca 2022 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 14 czerwca 2022 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 14 czerwca 2022 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2022 r.,
- uchwała zarządu fundacji wraz z sprawozdaniem finansowym za rok 2023,
- wypełnione ankiety deklaracji czy fundacja spełnia warunki instytucji obowiązanej zgodnie z ustawą o TroryzmU za lata 2022, 2023.

[akta kontroli poz. 40, 47, 48]

18. FUNDACJA COPERNICUS z siedzibą: ul. Elbląska 42, 14-530 Frombork, KRS 1107452. Fundacja nabyła osobowość prawną 28 maja 2024 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 28 maja 2024 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 9 lipca 2024 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 28 maja 2024 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2024 r.,

[akta kontroli poz. 41]

19. FUNDACJA VERY KOBYLIŃSKIEJ „KOŃ MALOWANY” z siedzibą: Wopy 5, 14-520 Pieniężno, KRS 1110401. Fundacja nabyła osobowość prawną 19 czerwca 2024 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 25 czerwca 2024 r.,
- zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 19 czerwca 2024 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2024 r.,

[akta kontroli poz. 42]

20. FUNDACJA DZIAŁAMY DLA WARMII z siedzibą: Glebiska 20, 14-520 Pieniężno, KRS 1112822. Fundacja nabyła osobowość prawną 27 czerwca 2024 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 27 czerwca 2024 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 9 lipca 2024 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 27 czerwca 2024 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2024 r.,

[akta kontroli poz. 43]

21. FUNDACJA KREATYWNIE z siedzibą: Żugienie 44, 14-520 Pieniężno, KRS 1115149. Fundacja nabyła osobowość prawną 11 lipca 2024 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru

Przedsiębiorców od 11 lipca 2024 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 19 grudnia 2024 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2024 r.,

[akta kontroli poz. 44]

22. FUNDACJA PUBLIC LIFE z siedzibą: ul. Grunwaldu 9/2, 14-500 Braniewo, KRS 1119528. Fundacja nabyła osobowość prawną 20 września 2024 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- wydruk z KRS na dzień 1 października 2024 r.,
- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 20 września 2024 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2024 r.,

[akta kontroli poz. 45]

23. FUNDACJA DZIEDZICTWO MIKOŁAJA KOPERNIKA z siedzibą: ul. Katedralna 6, 14-530 Frombork, KRS 1156652. Fundacja nabyła osobowość prawną 21 lutego 2025 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 21 lutego 2025 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajdują się między innymi:

- postanowienie, zaświadczenie z sądu rejestrowego z dnia 21 lutego 2025 r.,
- tekst jednolity statut fundacji z 2025 r.,

[akta kontroli poz. 46]

II. Ustalenia szczegółowe:

1. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu bartoszyckiego; zmiany w stanie fundacji w okresie 2020 - 2024 r.

Przed rozpoczęciem kontroli Dyrektor Wydziału Kontroli, w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, pismem z dnia 25 lutego 2025 r., znak: WK-431.5.2025, zwrócił się do Starosty Braniewskiego o nadesłanie wykazu fundacji znajdujących się pod nadzorem Starosty w latach 2020 - 2024. Z załączników dołączonych do pisma Starosty znak: Op.513.3.2025 oraz z ustaleń kontroli wynika, że prowadzony jest rejestr fundacji który obejmuje łącznie 23 podmioty. Rejestr zawiera m.in. następujące dane:

- numer ewidencyjny,
- KRS, REGON, NIP,
- nazwa fundacji,
- adres,
- data wpisu do rejestru/data wykreślenia,
- organ reprezentujący,
- zarząd,

- sposób reprezentacji,
- cel działalności,
- nazwa rejestru,
- organ sprawujący nadzór,
- fundator.

[akta kontroli poz. 10]

Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

2. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu braniewskiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

Stosownie do treści art. 15a FundU, w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, starosta wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów art. 12-15 FundU. Wskazać należy, że ww. regulacja odnosi się do fundacji które objęte są nadzorem właściwego miejscowo „swojego” starosty (innego niż Starosta Braniewski), posiadają ogólnopolski zasięg działania i dodatkowo korzystając ze środków publicznych, działają „gościnnie” na obszarze - w tym przypadku - powiatu braniewskiego.

W zasadzie nie istnieją skuteczne mechanizmy dające staroście możliwość powzięcia wiadomości o działalności takiej fundacji na jego obszarze. Możliwe jest, że starosta taką informację poweźmie przypadkiem, np. udzielając takiemu podmiotowi dotacji bądź też uzyskując w jakiś inny sposób wiedzę o takiej działalności (reklama, ulotki, pismo od fundacji, skarga/donos, itp.). Mając taką ewentualną wiedzę starosta winien objąć fundację odpowiednim nadzorem.

W piśmie Starosty Braniewskiego z dnia 6 marca 2025 r. znak: Op.513.3.2025, wskazano, że Starostwo Powiatowe w Braniewie nie posiada wykazu takich fundacji.

[akta kontroli poz. 10]

Wobec braku posiadania przez Starostę Braniewskiego wiedzy odnośnie fundacji korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze właściwości miejscowej samorządu powiatowego, przedmiotowe cząstkowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

3. Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 FundU, o wpisaniu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd zawiadamia ministra właściwego ze względu na zakres jego działania oraz cele fundacji, zwanego dalej „właściwym ministrem” oraz właściwego ze względu na siedzibę fundacji starostę, przesyłając jednocześnie statut.

Kontrola wykazała, że w większości akt fundacji gromadzone są postanowienia i zawiadomienia o dokonaniu wpisu oraz aktualne statuty przesyłane przez sąd rejestrowy (za okres objęty kontrolą).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w dokumentacji prowadzonej przez Starostwo dotyczącej Fundacji Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości im. Władysława Grabskiego brak jest aktualnego tekstu jednolitego statutu fundacji. Zgodnie z informacją ujawnioną w KRS, w dniu 29 września 2000 r. sporządzono lub zmieniono statut, jednakże dokument ten nie znajduje się w aktach będących w posiadaniu organu nadzoru. Ponadto fundacja nabyła osobowość prawną w dniu 28 stycznia 2002 r.

Brak aktualnego statutu istotnie utrudnia, a w pewnych przypadkach wręcz uniemożliwia prawidłowe wykonywanie obowiązków nadzorczych przez Starostę Braniewskiego. W związku z powyższym, organ powinien niezwłocznie podjąć działania zmierzające do uzupełnienia brakującej dokumentacji rejestrowej. Należy przy tym zauważyć, że w kontrolowanej dokumentacji znajduje się pismo Starosty Braniewskiego z dnia 28 lutego 2011 r. skierowane do sądu rejestrowego z wnioskiem o udostępnienie dokumentacji rejestrowej fundacji. W aktach brak jest jednak odpowiedzi ze strony sądu, co może świadczyć o jej niedoręczeniu lub braku reakcji sądu na przedmiotowy wniosek. Wobec powyższego, zasadnym jest ponowne wystąpienie do właściwego sądu rejestrowego z zapytaniem, czy w odpowiedzi na ww. pismo z dnia 28 lutego 2011 r. została dokonana wysyłka żądanych dokumentów, w szczególności jednolitego tekstu statutu fundacji. W przypadku ustalenia, że brak dokumentacji wynika z zaniedbań po stronie sądu, należy wystąpić o nieodpłatne przekazanie odpisu aktualnego statutu, bez konieczności uiszczania opłaty kancelaryjnej za jego wydanie.

Starosta Braniewski w okresie objętym kontrolą co do zasady należycie gromadził dokumenty, które stanowią bazę wyjściową do prowadzenia nadzoru pod kątem podstaw prawnych działania fundacji. Brak podjęcia odpowiednich i skutecznych działań zmierzających do uzyskania tekstu jednolitego, stanowi nieprawidłowość skutkującą nieposiadaniem przez organ pełnej wiedzy odnośnie danej fundacji. Osobami odpowiedzialnymi za nieprawidłowość są pracownik realizujący nadzór oraz naczelnik Wydziału.

Przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

4. Nadzór Starosty nad działalnością fundacji pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (art. 12 FundU).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 FundU, o zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek właściwego ministra lub starosty. Starosta posiada uprawnienia analogiczne do uprawnień właściwego ministra, z tym, że fundacje nie mają obowiązku składania starostom sprawozdań ze swojej działalności. Fundacje mają obowiązek (poza wyjątkiem określonym w art. 12 ust. 2a FundU) corocznego sporządzania merytorycznego sprawozdania ze swojej działalności, obejmującego najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdanie fundacja składa do właściwego ministra.

Szczegółowy zakres informacji jakie musi zawierać sprawozdanie został określony w:

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) – obowiązującego do dn. 30 grudnia 2022 r.;⁸
- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2791) - obowiązujące od dn. 1 stycznia 2023 r.;⁹

W sprawozdaniu zawarte są dane, na podstawie których organ nadzoru jest w stanie wstępnie ocenić, czy działalność fundacji jest zgodna z przepisami prawa, statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

W związku z powyższym starosta realizujący nadzór, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 15a ust. 2 FundU), powinien aktywnie podejmować odpowiednie działania zmierzające do uzyskania wiedzy na temat działalności danej fundacji. Najprostszym działaniem nadzorczym jest zapoznanie się ze sporządzonym sprawozdaniem. Co prawda fundacje nie mają obligatoryjnego obowiązku przekazywania sprawozdań staroście, muszą je jednak udostępniać do publicznej wiadomości (art. 12 ust. 3 FundU). Możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinno to nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane (art. 12 FundU oraz § 5 ww. rozporządzenia z 8 maja 2001 r.). Starosta może także monitorować strony internetowe fundacji na których często są zamieszczane sprawozdania. Starosta w celu realizacji nadzoru powinien podjąć odpowiednie kroki, w szczególności wystąpić do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia bądź udostępnienie kopii sprawozdania. Podkreślenia wymaga że działanie takie mieści się w *ratio legis* ww. przepisów. Dopiero po podjęciu odpowiednich działań, zmierzających do zapoznania się ze sprawozdaniem, przy jednoczesnej odmowie bądź braku reakcji ze strony fundacji, organ może stwierdzić, że realizacja nadzoru pośredniego jest utrudniona bądź też niewykonalna. Podejmując odpowiednie działania organ jednocześnie zwalnia się z ewentualnego zarzutu beczynności.

W FundU ustawodawca nie określił także szczegółowo kompetencji organu nadzoru, tak jak zostało to zrobione w art. 25 ust. 2 ustawy prawo o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261). Nie oznacza to jednak, że organ z powodu występującej *luki technicznej*, uprawniony jest do zaniechania jakiegokolwiek aktywności nadzorczej, w szczególności tej zmierzającej do zapoznania się z rocznymi sprawozdaniami z działalności fundacji określonymi w rozporządzeniach z 8 maja 2001 r. i 20 grudnia 2022 r. Na marginesie należy wskazać, że nauka prawa wypracowała sposoby na zniwelowanie luk występujących w systemie prawa. Jednym ze sposobów jest stosowanie analogii, czyli wnioskowania z podobieństwa (*argumentum a simile*). Dla zobrazowania możliwości takiego rozwiązania, jako przykład można wskazać na brak szczegółowych regulacji odnośnie likwidacji fundacji i postulat możliwości zastosowania przepisów prawa spółdzielczego, prawa o stowarzyszeniach lub kodeksu spółek handlowych. Za

⁸ Dalej jako: „rozporządzenie z 8 maja 2001 r.”

⁹ Dalej jako: „rozporządzenie z 20 grudnia 2022 r.”

stosowaniem właśnie przepisów prawa spółdzielczego opowiada się Henryk Cioch, który przyjmuje *de lege lata*, że mogą być odpowiednio w tym przedmiocie stosowane przepisy art. 113–129 ustawy prawo spółdzielcze, szczegółowo regulujące likwidację spółdzielni. Za dopuszczalnością stosowania odpowiednich przepisów prawa spółdzielczego bądź prawa o stowarzyszeniach w odniesieniu do luk w statucie fundacji opowiedział się również Sąd Najwyższy w Postanowieniu z dnia 8 lutego 2000 r. sygn. akt I CKN 416/98 (Marta Stepnowska, Przegląd Sejmowy nr 4(165)/2021, s. 175-188).

W doktrynie dopuszcza się możliwość stosowania, w sprawach nieuregulowanych w ustawie o fundacjach i statucie, przepisów innych ustaw. Dopuszcza się również, ze względu na zbieżność funkcji pełnionych przez stowarzyszenia i fundacje, możliwość stosowania analogii w kwestiach zbliżonych, a nieuregulowanych w ustawie o fundacjach bądź w Prawie o stowarzyszeniach. W tym miejscu wskazać należy, że stosowanie *per analogiam* przepisów innych ustaw nie oznacza odpowiedniego stosowania przepisów, gdyż o takim stosowaniu można mówić, gdy sama norma prawna nakazuje zastosować przepisy należące do innej instytucji prawnej¹⁰.

Zastosowanie wskazanych środków nadzorczych należy traktować jako wynikającą *implicite* z obowiązku badania stanu faktycznego przez administracyjne organy nadzoru pośredniego, stanowiącego warunek *sine qua non* zastosowania środków nadzoru bezpośredniego.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w aktach z kontrolowanego zakresu w latach 2020 - 2024, Starosta Braniewski zgromadził częściowy materiał, z którego mógł pozyskać informacje dotyczące działalności podległych mu fundacji. Między innymi:

- w czterech przypadkach uzyskał sprawozdania z działalności fundacji za lata 2020, 2021, 2022, 2023 zgodnie z rozporządzeniem z dnia 8 maja 2001 r. oraz rozporządzeniem z dnia 20 grudnia 2022 r. (fundacje pozycja: 1, 3, 11 i 13),
- w dziewięciu przypadkach uzyskał sprawozdania z działalności finansowej częściowo poprzedzone również uchwałami zarządów fundacji w tym przedmiocie za lata 2020, 2021, 2022, 2023, (fundacje pozycja: 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17), z których Starosta Braniewski częściowo był w stanie uzyskać dane odnoszące się do działalności fundacji, (sprawozdania finansowe nie obrazują kompleksowo merytorycznej działalności podmiotu),
- w stosunku do wszystkich fundacji w 2020 r. dokonano wydruku informacji odpowiadającej odpisowi pełnemu z Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego.

Z powyższego zestawienia wynika, że Starosta Braniewski nie posiadał udokumentowanych danych co do działalności dwóch z czternastu objętych kontrolą fundacji w latach 2020 – 2024 (fundacje pozycja: 5, 15).

W dniu 14 marca 2025 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika realizującego zadanie Pani [REDAKTURA], o następującej treści:

¹⁰ Suski Paweł, Komentarz do ustawy o fundacjach. Stowarzyszenia i fundacje, wyd. III

„Pytanie 1: W jaki sposób pozyskiwała Pani informacje o działalności fundacji, czy zwracała się Pani o przekazanie takowych informacji – w okresie objętym kontrolą?

Odpowiedź: Powyższe informacje uzyskiwałam z osobistych wizyt prezesów fundacji lub członków fundacji w Starostwie Powiatowym w Braniewie, z rozmów telefonicznych, przeglądając portale społecznościowe fundacji, z KRS. Często nie sporządzałam z takich czynności notatek służbowych. Dawało mi to jednak możliwość uzyskania wiedzy o działalności fundacji. Z rozmów osobistych oraz telefonicznych uzyskiwałam bieżące informacje o sposobie funkcjonowania fundacji.

Pytanie 2: Czy analizowała Pani uzyskane sprawozdania z działalności fundacji?

Odpowiedź: Sprawozdania merytoryczne analizowałam pod kątem działalności fundacji.

Pytanie 3: Czy w okresie realizowania przez Panią tego zadania podejmowała Pani działania w kierunku ustalenia czy i w jaki sposób fundacje upubliczniały coroczne sprawozdania?

Odpowiedź: Nie, jedyne sprawozdania które posiadamy (Starostwo Powiatowe w Braniewie) uzyskałam poprzez osobiste dostarczenie od fundacji.”

[akta kontroli poz. 14]

Z zebranego materiału wynika, że działania nadzorcze przeprowadzane były poprzez uzyskiwanie informacji ze złożonych osobiście w urzędzie sprawozdań, rozmów telefonicznych, przeglądania stron internetowych fundacji i KRS oraz osobistych kontaktów z prezesami i członkami fundacji pracownika realizującego zadanie. Należy jednak zaznaczyć, że w aktach przedłożonych do kontroli nie ma żadnych dowodów wskazujących na przeprowadzanie takowych działań nadzorczych (np. notatki z rozmów telefonicznych, notatki z zapoznania się ze sprawozdaniami ze stron internetowych). Ponadto zgodnie z wyjaśnieniami ww. pracownika nie podejmowano działań w kierunku ustalenia czy i w jaki sposób fundacje upubliczniały corocznie swoje sprawozdania.

Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkowało tym, że organ nadzoru w ww. okresie objętym kontrolą nie posiadał żadnej dokumentacji dotyczącej działalności podległych mu dwóch fundacji (fundacje pozycja: 5 i 15), pozwalającej dokonać oceny czy ich działalność jest zgodna z prawem, statutem i celem. Co do czterech fundacji, które składały samodzielnie sprawozdania z działalności należy zauważyć, że istniejące działania nadzorcze miały charakter bierny (gromadzenie dokumentacji dostarczanych osobiście przez członków fundacji). W pozostałych przypadkach organ uzyskiwał wiedzę w większości z zamieszczanych sprawozdaniach na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Finansów – wydruki. W 2020 r. w tym zakresie Starosta Braniewski podjął również samodzielnie inicjatywę zapoznania się z wpisami zamieszczonymi w KRS w stosunku do podległych mu fundacji. Takie działanie nie daje pełnego obrazu dotyczącego działalności fundacji ale wraz z otrzymanymi sprawozdaniami i ich analizą pozwala na częściową ocenę zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że Starosta Braniewski w latach 2020 – 2024 nie w pełni realizował nadzór określony w przepisach art. 12-15 FundU. Czynności te powinny przyjąć postać bardziej aktywnych działań zmierzających do zapoznania się z rzeczywistą działalnością nadzorowanych fundacji. Wyrażona ona może być poprzez kierowanie korespondencji z prośbą o przedstawienie sprawozdań z działalności

nadzorowanych podmiotów. Ponadto należy stwierdzić, że dobrą praktyką byłoby również bieżące dokumentowanie podejmowanych czynności poprzez notatki służbowe z prowadzonych czynności nadzorczych i analiz z uzyskiwanej dokumentacji sprawozdawczej. Posiadanie kompleksowej wiedzy (możliwej do uzyskania po zapoznaniu się z rocznym sprawozdaniem z działalności) jest niezbędne do oceny czy ta działalność jest zgodna z przepisami prawa i statutem oraz celem w jakim fundacja została ustanowiona. W świetle powyższego uznać należy że nadzór nad fundacjami w latach 2020 – 2024 realizowany był pozytywnie z nieprawidłowościami.

Brak należytego nadzoru nad zgodnością działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem w jakim fundacja została ustanowiona, polegający w szczególności na niepodjęciu odpowiednich działań, zmierzających do uzyskania i zapoznania się treścią sprawozdań a co za tym idzie brak posiadania kompleksowej wiedzy w zakresie rzeczywistej działalności fundacji, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 ust. 1 FundU (fundacje pozycja: 5 i 15).

Przyczyną nieprawidłowości jest brak wypracowania aktywnej procedury nadzorczej, ukierunkowanej na pozyskanie od fundacji informacji umożliwiających kompleksową ocenę ich działania zgodnie z przepisami prawa i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona.

Za powstanie ww. nieprawidłowości odpowiedzialność ponoszą pracownik realizujący zadanie oraz osoba nadzorująca jego pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

5. Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji ich celów.

Stosownie do treści art. 5 ust. 5 FundU, fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.

Działalność gospodarcza prowadzona przez fundację służy jako uzupełnienie w pozyskiwaniu środków materialnych i stanowi jedynie uzupełnienie aktywności statutowej. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny, w wyroku z dn. 12 lutego 2020 r. sygn. akt V ACa 233/19 „*działalność gospodarcza fundacji nie może być głównym i wyłącznym celem jej działania, bowiem z treści art. 5 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach wynika, iż istotą fundacji i zasadniczym jej celem jest prowadzenie działalności statutowej, działalność gospodarcza zaś ma jedynie tworzyć warunki realizacji celów statutowych i uzupełniać środki na działalność statutową. Działalność gospodarcza fundacji musi być więc dostosowana i podporządkowana działalności statutowej, co oznacza, że co najmniej większość dochodów z działalności gospodarczej musi być przeznaczona na cele statutowe, wydatki zaś na działalność gospodarczą muszą pozostawać w rozsądnej proporcji do wydatków na cele statutowe*”. Działalność gospodarcza fundacji ma z jednej strony pozostawać

w ścisłym związku z prowadzoną działalnością statutową, z drugiej jednak nie może stanowić wyłącznego zadania fundacji.

Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych powinien zatem baczyć, aby działalność gospodarcza fundacji prowadzona była w rozmiarach służących realizacji jej celów. Podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny jest roczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Ustawodawca mając na względzie potrzebę zapewnienia informacji pozwalających ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych (w tym także prowadzonej działalności gospodarczej) oraz ujednolicenia sprawozdań, w art. 12 ust. 4 FundU, zawarł delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego.

Stosownie do regulacji zawartych w obowiązującym do dn. 31 grudnia 2022r., rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. sprawozdanie powinno zawierać m.in.:

- informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (§ 2 pkt 3),
- informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) oraz formy płatności (np. gotówka, przelew), odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł (§ 2 pkt 5),
- informację o poniesionych kosztach na działalność gospodarczą (§ 2 pkt 6).

Od dn. 1 stycznia 2023 r. zastosowanie ma rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dnia 20 grudnia 2022 r. Powyższe dane umieszcza się w cz. II, III i IV ustalonego formularza.

Starosta w ramach sprawowanego nadzoru powinien analizować sporządzane sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji, także pod kątem danych dot. prowadzonej działalności gospodarczej. Oczywiście możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem merytorycznym z działalności fundacji uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinna nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane. Wynikało to z treści § 5 ww. rozporządzenia z dnia 8 maja 2001 r. Organ nadzoru może zapoznać się ze sprawozdaniem po jego upublicznieniu (np. na stronie internetowej fundacji) bądź zwrócić się o przekazania jego kopii, albowiem fundacje nie są zobowiązane do ich obligatoryjnego przesyłania starostom. Takie ukształtowanie uprawnień starosty powoduje niestety konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań.

Innym sposobem pozyskania ww. danych jest zapoznanie się ze sprawozdaniem finansowym sporządzanym w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości i złożonym do zasobu Krajowego Rejestru Sądowego. Stosownie do treści art. 47 tej ustawy, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Natomiast w myśl przepisu

art. 49 przytoczonego aktu, sprawozdanie z działalności jednostki powinno obejmować m. in. istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej. Dokumentacja taka jest do wglądu między innymi za pośrednictwem Portalu Rejestrów Sądowych na stronie https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df.

W kontrolowanym okresie 10 spośród 14 fundacji (fundacje pozycja: 1, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 17) figurowały w rejestrze przedsiębiorców KRS.

W dniu 14 marca 2025 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika realizującego zadanie Pani [REDAKTOWANE] o następującej treści:

„Pytanie 4: Czy w okresie realizowania przez Panią tego zadania ustalała Pani które fundacje prowadzą działalność gospodarczą i czy w stosunku do takich fundacji analizowano zakres działalności pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów ?

Odpowiedź: Informację o działalności gospodarczej uzyskiwałam z KRS. Pozyskiwałam informację o prowadzonej działalności fundacji również z innych źródeł wskazanych we wcześniejszym pytaniu. Prowadziłam analizę prowadzonej działalności gospodarczej na podstawie uzyskanych sprawozdań finansowych, merytorycznych oraz uchwał fundacji badając jej działalność pod kątem rozmiarów realizacji celów fundacji.”

[akta kontroli poz. 14]

Ponadto uzyskano pisemną informację dotyczącą wskazania z jakich stron korzysta urząd w ramach realizacji zadania nadzoru nad fundacjami – pismo nr Op.513.1.5.2025 z dnia 14 marca 2025 r. tj.:

- https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df
- <https://e-sprawozdania.mf.gov.pl/ap/#/step2-start>
- <https://wyszukiwarka-krs.ms.gov.pl/>

[akta kontroli poz. 15]

Z informacji przekazanych ustnie oraz pisemnie w dniu 14 marca 2025 r. przez pracownika nadzorującego badany okres wynika, że dane dotyczące działalności gospodarczej były pozyskiwane z KRS oraz ze sprawozdań składanych przez fundację w urzędzie. Do realizacji tych zadań wykorzystywano również wyszukiwarki Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w okresie objętym kontrolą Starosta Braniewski posiadał wiedzę o skali działalności gospodarczej prowadzonej przez podległe mu fundacje ze sprawozdań finansowych w stosunku do 8 fundacji (fundacje pozycja: 1, 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17), ze sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji zgodnie z rozporządzeniem z dnia 8 maja 2001 r. i rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2022 r. w stosunku do 2 fundacji (fundacje pozycje: 1, 11). W przypadku jednej fundacji (fundacja pozycja: 5) brak jest jakiegokolwiek informacji świadczącej o tym, że organ posiada wiedzę w zakresie prowadzonej przez nią działalności gospodarczej. W aktach tej fundacji przedłożonych do kontroli brak jest dowodów aktywności organu w tym zakresie. Organ nie podjął działań zmierzających do pozyskania wiedzy w zakresie działalności gospodarczej nadzorowanej fundacji chociażby

poprzez wezwanie do przedłożenia sprawozdań z działalności lub sprawozdań finansowych. W tym miejscu wskazać należy, że organ podjął działania nadzorcze dopiero w 2025 r.

Brak należytego nadzoru nad działalnością gospodarczą jednej z fundacji (pozycja: 5), pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów, stanowi **nieprawidłowość** skutkującą naruszeniem art. 12 w zw. z art. 5 ust. 1 zd. 2 i ust. 5 FundU.

Przyczyną nieprawidłowości jest niepodjęcie odpowiednich czynności nadzorczych, ukierunkowanych na pozyskanie danych, umożliwiających ocenę działalności gospodarczej pod kątem rozmiarów służących realizacji jej celów.

Za powstanie ww. nieprawidłowości odpowiedzialność ponoszą pracownik realizujący zadanie oraz osoba nadzorująca jego pracę.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

6. Nadzór nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.

Fundacja składa corocznie właściwemu ministrowi sprawozdanie ze swojej działalności. Jego treść jest określona przez ww. rozporządzenia. Zgodnie z art. 12 ust 3 FundU sporządzone sprawozdanie jest przez fundację udostępniane do publicznej wiadomości.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w latach 2020 - 2024, Starosta Braniewski nie podejmował aktywnych działań w kierunku pozyskania informacji dot. udostępnienia sprawozdań do publicznej wiadomości. Przede wszystkim nie zwracał się bezpośrednio do podmiotów o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań. W aktach nie ma żadnych dowodów wskazujących na przeprowadzanie innych działań nadzorczych (np. notatki z rozmów telef., notatki z przeglądu stron internetowych fundacji).

W dniu 14 marca 2025 r. przyjęto ustne wyjaśnienia od pracownika realizującego zadanie Pani [REDAKTOWANE], o następującej treści:

„Pytanie 3: Czy w okresie realizowania przez Panią tego zadania podejmowała Pani działania w kierunku ustalenia czy i w jaki sposób fundacje upubliczniały coroczne sprawozdania?

Odpowiedź: Nie, jedyne sprawozdania które posiadamy (Starostwo Powiatowe w Braniewie) uzyskałam poprzez osobiste dostarczenie od fundacji.”

Z udzielonej informacji wynika, że w badanym obszarze nie podejmowano żadnych działań w kierunku ustalenia, czy i w jaki sposób fundacje upubliczniały roczne sprawozdania.

[akta kontroli poz. 14]

Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie skutkuje tym, że organ nadzoru nie posiadał odpowiedniej pełnej wiedzy czy nadzorowane fundacje zrealizowały obowiązek upublicznienia sprawozdań.

Brak podjęcia odpowiednich działań w kierunku ustalenia czy fundacja wykonała obowiązek udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości stanowi **uchybie** skutkujące naruszeniem art. 12 ust. 1 i 3 FundU.

Przyczyną uchybień jest niepodjęcie aktywnych działań w celu ustalenia realizacji art. 12 ust. 3 ustawy FundU, który jednoznacznie nakłada na fundację obowiązek publicznego udostępnienia sprawozdania, a na organ nadzorujący – pośrednią odpowiedzialność za monitorowanie realizacji tego obowiązku,

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorujące ich pracę.

Przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

7. Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 FundU - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.

Zgodnie z art. 13 FundU właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast stosownie do art. 14 ust. 1 i 2 jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, organ o którym mowa w art. 13, może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu, albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie terminu albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, organ o którym mowa w art. 13, może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Braniewski nie wnioskował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, a także nie stosował środków nadzorczych w stosunku do zarządu fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 10]

8. Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 FundU).

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy FundU, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.

W okresie objętym kontrolą Starosta Braniewski nie wnioskował do Sądu o likwidację fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 10]

9. Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU).

Starosta na podstawie art. 14a ustawy FundU sprawuje kontrolę nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy TerroryzmU, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 12 TerroryzmU.

Instytucjami obowiązanyymi są m. in. fundacje ustanowione na podstawie ustawy FundU, w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21 TerroryzmU).

Do obowiązków fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy TerroryzmU należy m.in.:

- wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 9);
- wyznaczenie spośród członków organu zarządzającego osoby odpowiedzialnej za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7);
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na jej rzecz z przepisami ustawy (art. 8);
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji, a także sporządzanie w postaci papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka, jak również jego aktualizacja nie rzadziej niż co 2 lata (art. 27);
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów (art. 33–37, art. 39 i art. 41);
- stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46);
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3);
- prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji w stosunku do klientów, wobec których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3);

- podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego;
- przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49);
- wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50);
- przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1);
- zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74);
- stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117);
- wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej¹¹ sprawuje kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, kontrolę sprawują także, na zasadach określonych w ustawie, ministrowie lub starostowie - w odniesieniu do fundacji (art. 130 ust 1 i 2 pkt 3 TerroryzmU).

Kontrola jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli zawierających w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Przy opracowywaniu planów kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849. GIIF może zwrócić się do starosty, o przeprowadzenie kontroli doraźnej w instytucjach obowiązanych (art. 131 TerroryzmU).

Starosta przekazuje GIIF:

- roczne plany kontroli wraz z uzasadnieniem, nie później jednak niż do dn. 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę, a także aktualizacje planów, w terminie 14 dni od dnia ich sporządzenia;
- zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli doraźnej wraz z uzasadnieniem, nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, chyba że przeprowadzenie kontroli wynika z zaktualizowanego planu kontroli;
- informację o wynikach kontroli, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania (art. 131 ust. 5 TerroryzmU).

Tryb i zasady przeprowadzania kontroli zawarte są w przepisach art. 133-146 TerroryzmU.

¹¹ Zwany dalej: „GIIF”

W tym miejscu uwypuklić należy pojawiające się zasadnicze pytanie, czy instytucje obowiązane dynamiczne, takie jak np. fundacje i stowarzyszenia, muszą stosować się do wymagań i obowiązków ustawy w sytuacji, w której okoliczność stanowiąca o ich przymocie instytucji obowiązanej jeszcze nie zaistniała? Innymi słowy, czy fundacja, która do tej pory nie przyjęła i nie dokonała płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, musi posiadać regulamin wewnętrzny (art. 50 TerroryzmuU) i wyznaczyć pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności funkcjonowania z przepisami ustawy, tzw. *AML Officer* (art. 8 TerroryzmuU)? A jeśli tak, to czy fundacja ta jest zobowiązana do stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec wszystkich klientów, czy też jedynie wobec tego, którego dotyczy dana płatność gotówką przekraczająca 10 000 euro (przy czym należy pamiętać, że na kwotę 10 000 euro może się składać wiele, powiązanych ze sobą transakcji, które fundacja powinna zidentyfikować)? Odpowiedź na to pytanie nie może być jednoznaczna. Otóż wydaje się, że należy rozróżnić sytuacje, w których z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością nie wystąpi sytuacja, w której dany przedsiębiorca, fundacja czy stowarzyszenie będą miały styczność z transakcją czy płatnością gotówkową przekraczającą 10 000 euro, nawet w przypadku wielu transakcji, które wydają się ze sobą powiązane (np. przedsiębiorca prowadzący sklep spożywczy). Jednakże wszędzie tam, gdzie wysokie jest prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji gotówkowej przekraczającej 10 000 euro, przedsiębiorca powinien posiadać regulamin przeciwdziałania praniu pieniędzy i wywiązać się z innych obowiązków nałożonych ustawą, bowiem już w momencie wystąpienia danej transakcji staje się instytucją obowiązaną i musi posiadać odpowiednie mechanizmy. Jako przykład można wskazać sieć sklepów odzieżowych przyjmującą płatność za towary gotówką, czy klub sportowy działający w formie stowarzyszenia zakupujący albo sprzedający sprzęt sportowy za kwotę ponad 10 000 euro w formie gotówkowej. Przy tym, odpowiadając na drugie z postawionych pytań, należy wskazać, że regulacje wewnętrzne oraz obowiązki ustawowe w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego, czy też raportowania do GIIF znajdą zastosowanie jedynie do klienta i transakcji, z którą związany jest przepływ gotówkowy przekraczający 10 000 euro. Wówczas znajdą zastosowanie praktycznie wszystkie obowiązki wynikające z ustawy, bowiem podmiot ten staje się pełnoprawną instytucją obowiązaną na gruncie ustawy¹².

W świetle powyższego, Starosta realizując ustawowy obowiązek kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną, **musi przede wszystkim posiadać wiedzę czy dana fundacja nabyła taki status w związku z realizowanymi płatnościami gotówkowymi**. Jak już zostało wskazane powyżej, podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny stanu faktycznego, jest coroczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 FundU. Stosownie do § 2 pkt 10 i 11 rozporządzenia z dnia 8maja 2001 r., sprawozdanie powinno zawierać informację, czy fundacja jest instytucją obowiązaną oraz o przyjęciu lub dokonaniu przez fundację płatności w gotówce, o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest

¹² M. Dyl, M. Królikowski (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Komentarz, [w:] M. Dyl, M. Królikowski (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Ustawa sankcyjna. Komentarz. Wyd. 2, Warszawa 2024.

przeprowadzana jako pojedyncza operacja czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane, wraz ze wskazaniem daty i kwoty operacji. Według aktu wykonawczego obowiązującego od dn. 1 stycznia 2023 r. t.j. rozporządzenia z dnia 20 grudnia 2022 r., wymagane dane zamieszcza się w polu X i XI formularza stanowiącego załącznik do ww. rozporządzenia. Innym sposobem uzyskania ww. danych jest zwrócenie się bezpośrednio do fundacji o przesłanie żądanych informacji.

Z informacji zawartych w piśmie Starosty Braniewskiego z dnia 6 marca 2025 r., nr Op.513.3.2025, oraz na podstawie protokołu ustnych wyjaśnień pracownika merytorycznego, Pani [REDAKOWANE], z dnia 14 marca 2025 r., ustalono, co następuje: na stronie BIP Powiatu Braniewskiego zamieszczona została informacja dotycząca obowiązku składania przez fundacje ankiet w zakresie posiadania statusu instytucji obowiązanej. Fundacje, które nie złożyły ankiet, otrzymywały przypomnienia – jednak organ nie dysponuje dokumentacją potwierdzającą te działania (brak notatek służbowych, wezwań, korespondencji e-mail itp.).

W kontrolowanej dokumentacji znajdują się wypełnione ankiety dotyczące statusu instytucji obowiązanej. Ponadto Starosta Braniewski posiadał sprawozdania finansowe części fundacji, które mogły posłużyć jako materiał pomocniczy do ustalenia, czy istnieje potencjalna możliwość objęcia danej fundacji statusem instytucji obowiązanej w rozumieniu ustawy TerroryzmU.

[akta kontroli poz. 10, 14]

Dane szczegółowe:

Ankieta za rok	Liczba fundacji objętych kontrolą.	Liczba fundacji, które złożyły ankiety.	Fundacje, które złożyły ankiety.	Fundacje, które nie złożyły ankiet.	Fundacje, które nie złożyły ankiet ale złożyły sprawozdania finansowe.
2020	13	9	poz. 1, 3, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16	poz. 5, 8, 10, 15	poz. 8, 10
2021	13	9	poz. 1, 3, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16	poz. 5, 8, 10, 15	poz. 8, 10
2022	14	10	poz. 1, 3, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 16, 17	poz. 5, 8, 10, 15	poz. 8, 10
2023	13	9	poz. 1, 3, 6, 7, 9, 11, 14, 16, 17	poz. 5, 8, 10, 15	poz. 8, 10

Co do dwóch fundacji tj. poz. 5 i 15 Starosta Braniewski nie posiadał wiedzy umożliwiającej mu ocenienie czy dana fundacja jest instytucją obowiązaną. W przedstawionej do kontroli dokumentacji ww. fundacji za lata 2020 - 2024 brak jest ankiet jak również sprawozdań z działalności fundacji. Brak wiedzy co do działalności fundacji uniemożliwia prowadzenia działań nadzorczych nad tymi fundacjami co stanowi nieprawidłowość i uniemożliwia wypełnienie delegacji art. 14a FundU.

Biorąc pod uwagę zebrany materiał, wraz z wyjaśnieniami pracownika merytorycznego Starostwa należy stwierdzić, że sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będących

instytucją obowiązującą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy art. 14a FundU w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 TerroryzmU był realizowany w sposób niepełny. Brak odpowiedniej aktywności ze strony organu na tej płaszczyźnie w kontrolowanym okresie (lata 2020-2024) skutkowało tym, że organ nadzoru nie posiadał pełnej wiedzy czy wszystkie podległe mu fundacje posiadają status podmiotu obowiązanego. Co prawda organ zamieścił na stronie internetowej BIP komunikat kierowany do fundacji jednak działanie to, chociaż co do zasady prawidłowe, nie może stanowić wystarczającej podstawy do uznania, że nadzór we wskazanym okresie był realizowany prawidłowo. Organ nie ma żadnego dowodu że zarząd fundacji z takim komunikatem się zapoznał, na fundacji zaś nie spoczywa obowiązek śledzenia komunikatów organu. Zamieszczanie takich informacji jest jak najbardziej wskazane ale jako działanie towarzyszące innym aktywnym formom kontaktu z fundacjami. W tym miejscu należy wskazać, że najbardziej pożądaną sytuacją byłoby uzyskanie od fundacji i przeanalizowanie sprawozdań z działalności. W świetle powyższego uznać należy że nadzór nad fundacjami w latach 2020 – 2024 w przedmiotowym zakresie realizowany był **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Przyczyną nieprawidłowości jest nienależyte wykonywanie czynności nadzorczych wynikające z braku wiedzy co do ewentualnego posiadania przez fundację statusu podmiotu obowiązanego.

Osobami odpowiedzialnymi za powstanie ww. nieprawidłowości są pracownicy realizujący zadanie oraz osoby nadzorujące ich pracę.

III. Zalecenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Wzmocnienie nadzoru wewnętrznego nad pracownikiem odpowiedzialnym za realizację zadania.
- 2) Zaleca się opracowanie i wdrożenie procedury nadzorczej umożliwiającej aktywne pozyskiwanie informacji o działalności fundacji, w szczególności poprzez występowanie do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań lub udostępnienie ich kopii.
- 3) W przypadku kontaktu z fundacjami (osobistego, telefonicznego lub internetowego) należy sporządzać stosowne notatki służbowe, celem udokumentowania realizacji działań nadzorczych.
- 4) Podjęcie działań zmierzających do uzupełnienia brakującej dokumentacji dotyczącej aktualnych tekstów jednolitych statutów fundacji objętych nadzorem.
- 5) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad działalnością fundacji, pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona (w szczególności poprzez działania zmierzające do analizy sprawozdań merytorycznych z działalności i ich dokumentowanie).
- 6) W przypadku braku możliwości zapoznania się ze sprawozdaniem, pomimo podjętych działań w tym kierunku oraz w razie uzasadnionych wątpliwości co do zgodności działania

fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem, rozważenie skierowania do sądu wniosków w trybie art. 12 FundU.

- 7) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych nad prowadzeniem przez fundację działalności gospodarczej, w rozmiarach służących realizacji jej celów (w szczególności przez analizę statutów i rocznych sprawozdań z działalności).
- 8) Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych pod kątem ustalenia, czy fundacja jest podmiotem obowiązany w rozumieniu przepisów TerroryzmU. W przypadku ustalenia, że fundacja jest podmiotem obowiązany, podjęcie działań kontrolnych na podstawie art. 14a FundU w zw. z art. 130-146 TerroryzmU.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Radosław Król